

De eerste watermolen in Breukeleveen in 1649 gesticht

Arie A. Manten

Oud Aa 37, 3621 LA Breukelen

De heer Den Besten uitte het vermoeden dat de Breukeleveense watermolens uit het midden van de 17de eeuw dateerden.¹ Vooral voor een van de twee molens had hij het opmerkelijk nauwkeurig bij het juiste eind.

Na onderzoek in enkele archieven is mij gebleken dat omstreeks 1645 - 1650 in diverse gerechten (voorlopers van de gemeenten) ten oosten van de Vecht de behoefte gevoeld werd om de waterstand door middel van bemaling te gaan verlagen. Daarbij kwam men in Tienhoven iets eerder tot concrete stappen dan in Breukeleveen.²

Tienhoven wilde echter niet alleen aan de gang gaan; het zocht een bondgenoot. Eerst trachtte het samen met Maarsseveen tot een gemeenschappelijke polderbemaling van hun gebieden te komen. Die twee gerechten konden echter geen overeenstemming bereiken. Daarna keek Tienhoven de andere kant op en in 1649 besloten Breukeleveen en Tienhoven over te gaan tot gezamenlijke bemaling van hun toen nog voornamelijk uit weilanden bestaande grondgebieden. Zo ontstond het Waterschap Breukeleveen en Tienhoven.²

De volgende vraag was waar de molen moest komen te staan. De keus viel op Breukeleveen, dat echter niet grensde aan de Vecht, waarop uitgewaterd zou moeten worden. Maar Breukeleveen wist al snel de medewerking van zijn westelijke buur, het gerecht Breukelen-Proostdij, te verwerven. Op 4 mei 1649 werd een overeenkomst gesloten tussen enerzijds schout en gerecht van Breukeleveen, handelende namens de gemene ingelanden (d.w.z. namens de gezamenlijke grondbezitters) van Breukeleveen, en anderzijds ingelanden en grondgebruikers van het "Proostdij gerecht tot Breukelen". Daarbij werd bepaald dat Breukeleveen water mocht gaan lozen door een molenvliet gelegen op het grondgebied van Proostdij.²

Spoedig daarop verrees de eerste achtkante binnenkruier nabij de grens van Breukeleveen en Breukelen-Proostdij.

Nog ruim voor het eind van dezelfde eeuw zou er een tweede bijkomen. Maar dat is een verhaal op zich; dus daarover meer in een later artikel.

Noten

- 1 J. den Besten, 1987. De verdwenen watermolens van de polder Breukeleveen. Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 2, nr. 1, blz. 24 - 30.
- 2 Resolutiën, schouwverslagen en overeenkomsten, van het Kapittel van St. Pieter, de polderbesturen van Tienhoven en Breukeleveen, en die van Loosdrecht. Met ingekomen stukken en voorlopige aantekeningen van allerlei aard, 1632 - 1811. Archief van het Waterschap Breukeleveen en Tienhoven, 1632 - 1903, inv. nr. 3 (Rijksarchief te Utrecht).